

Cestiunea gimnasiului din Beiuș.

VI.

Brașov, 12 Decembrie v.

Pe ce lege se bazează porunca ministrului unguresc de instrucțiune publică, prin care se introduce limba maghiară ca limbă de propunere în clasele superioare ale gimnasiului confesional din Beiuș?

În această întrebare, cu care am terminat articolul nostru precedent*, se concentrează pentru moment importanța casului din Beiuș.

Amă totuși așteptată ca în urma nedumeririlor opiniei publice și a dorinței îndreptățite exprimate din parte-ne, să ni-se facă cunoscută din partea autorității superioare școlare române din Oradea-mare adevărata stare a lucrului și să ni-se comunice textul monstruoasei ordinațiuni din vorbă. Dér până în ziua de azi încă nu ni s'a dat nici o lămurire.

Nu scim prin urmare decât ministrul se provacă în cazul său din vorbă la vre-o lege ori ba și ce motive învoca spre justificarea faptei sale. Despre un lucru însă suntem în clar, că adevărat nu există lege ungurescă, care să justifice o astfel de procedere a ministrului față de un gimnasiu confesional.

Și în adevăr, decât legală și dreptă ar fi fapta săvârșită de domni Csaky-Berzeviczy în privirea gimnasiului din Beiuș, ea n'ar trebui să se témă de lumina zilei. Tăinuirea ei și a motivelor ei dă naștere dér la îndoite bănuiri și temeri.

Nu mai găsim nici cea mai mică deosebire între vremile lui Bach-Seldniczky și între acelea ale lui Csaky-Berzeviczy și decât

* A se vedea Nr-ii 266, 267, 268, 269 și 273 ai „Gaz. Transil.”

o găsim este numai în defavorul erei de astăzi, care deși se numește „constituțională” și „liberală” săvârșește fapte mai despotice, decât ori-ce absolutism de declarat.

Ne aducem aminte că în ședința dietei unguresc de la 20 Maiu a. c. ministrul de instrucțiune Albin Csaky, espunându-și programa sa, a declarat, că va respecta pe deplin „sfera de drept și de activitate bisericească și confesională” și va ocroti între marginele dreptului statului și ale adevăratului liberalism și „interesele bisericilor și ale confesiunilor precum și libertatea de conștiință individuală până atunci, până când nu vor veni în conflict cu interesele statului”.

Cum se unesce ordinațiunea ministrului dela 22 Iulie a. c. cu declarările sale din Maiu a. c.?

E clar și neîndoișos, că în puterea legilor existente determinarea limbii de propunere în gimnasiul din Beiuș cade în „sfera de drept și de activitate” a biserice și confesiunii gr. cat. române din Oradea-mare, care este patrona și susținătoarea acelui gimnasiu. Pe ce temei vine dér d-l Csaky să ordone introducerea limbii maghiare ca limbă de propunere în acea școală? Venit-au ore interesele biserice și ale confesiunii române amintite în conflict cu interesele statului, ca guvernul să se credă îndreptățit a le denega respectarea și ocrotirea basată în lege?

Despre așa ceva nu scie nimeni nimic. Precum am arătat, cu toate uclirile șoviniste și deși s'a exploatat în totu chipul incidentului cu stégul din primăvera anului trecut, introducându-se un adevărat regim de teroare în Beiuș, nu s'a putut dovedi nimic din ce au dorit dușmanii școlii române să se dovedească, că adevărat la acel gimnasiu s'ar crește tinerimea într-un spirit dușman al statului și că prin urmare existența gimnasiului ar amenința interesele statului.

Chiar și procederea ministrului Csaky demonstrează mai presus de orice îndoieală, că nu poate fi vorba aici de acel cas, care ar motiva o procedere extraordinară pentru apărarea intereselor statului.

Dacă dér, precum nu ne îndoim, ordinațiunea ministrului Csaky nu numai că este lipsită de orice temei legal, dér nu se poate motiva nici din punct de vedere al sănătății statului, ci este numai și numai efluxul volniciei ministeriale, urmând logic și neîndoișos, că această ordinațiune este ilegală.

În fața acestei împrejurări se nasc două grave întrebări:

Mai întâiu de toate trebuie să scim ce pași a întreprins și vrea să mai întreprindă autoritatea confesională competentă în contra ordinațiunii dela 22 Iulie, despre a căreia ilegalitate este și ea convinsă, după ce, cum se asigură, a stăruit pentru revocarea ei timp de trei luni, din Iulie până în Septembrie? Trebuie să scim decât și cum a protestat în contra ingerinței violente a ministrului?

Alu doilea trebuie să ne dăm seama de mărimea și de consecențele atentatului săvârșit în contra școlii din Beiuș și să chibsum ce pași trebuie să întreprindă pentru a se apăra în contra lui: în prima linie clerul și poporul diecesei oradane, apoi clerul și poporul întregii provincii metropolitane gr. cat. și în fine toți Românii fără privire la confesiune? Căci, precum am mai spus, aici nu se tractează numai de violarea unui drept, ci de-o acțiune îndreptată în contra dezvoltării întregului învățământ românesc.

Alu doilea trebuie să ne dăm seama de mărimea și de consecențele atentatului săvârșit în contra școlii din Beiuș și să chibsum ce pași trebuie să întreprindă pentru a se apăra în contra lui: în prima linie clerul și poporul diecesei oradane, apoi clerul și poporul întregii provincii metropolitane gr. cat. și în fine toți Românii fără privire la confesiune? Căci, precum am mai spus, aici nu se tractează numai de violarea unui drept, ci de-o acțiune îndreptată în contra dezvoltării întregului învățământ românesc.

Alu doilea trebuie să ne dăm seama de mărimea și de consecențele atentatului săvârșit în contra școlii din Beiuș și să chibsum ce pași trebuie să întreprindă pentru a se apăra în contra lui: în prima linie clerul și poporul diecesei oradane, apoi clerul și poporul întregii provincii metropolitane gr. cat. și în fine toți Românii fără privire la confesiune? Căci, precum am mai spus, aici nu se tractează numai de violarea unui drept, ci de-o acțiune îndreptată în contra dezvoltării întregului învățământ românesc.

DIN AFARĂ.

Țarul și contractarea împrumutului bulgar.

O telegramă din Petersburg asigură, că Țarul a conferit cu Giers asupra contractării împrumutului bulgar și a atitudinii Austro-Ungariei în această afacere, constatându, că prin acesta s'a vătmă în modul cel mai grobian tractatul din Berlin. Se asigură, că Țarul ar fi însărcinat pe Giers să adreseze o notă diplomatică către toate puterile semnatare ale tractatului din Berlin și să protesteze în contra pasului Austro-Ungariei, nu și în contra Angliei, care după cum se scie, încă a semnat împrumutul.

Austro-Ungaria și țările rusești.

Amă înregistrată de câtă-va vreme războiul ce-lu pörtă presa rusescă în privirea Austro-Ungariei, acuzându-o, că acum pãrtinesce pe Bulgari, acum înfestază pe Serbi, și ține într-o stare apröpe de sclăvia pe Bosnia și Herțegovina. Presa rusescă îndemnă pe Serbi să nu se témă de amenințările celor din Viena, amenințări, cari sigur nu vor duce departe, deöce Austro-Ungaria în relațiile sale cu peninsula balcanică are lipsă de multă prudență... Austro-Ungaria voesce cu ori ce preț să domineze prin influința sa întraga dezvoltare economică și armata Bulgariei. Asta însă, dicț foile rusești, sigur că nu va avé rezultatele dorite, fiindcă deja în Sofia începe lumea a recunöce, că pe Bulgaria o amenință sorțea Serbiei.

Italia și războiul vamal cu Franca.

În zilele trecute s'a desbătut în camera deputărilor italieni asupra proiectului privitor la încetarea războiului vamal cu Franca. Deputatul Piemontului Chiala a luat cuvântul ca să felicite pe guvern pentru acest proiect, care, dize el, coröspunde pe deplin dorințelor țerei. Ministrul de comerț Grimaldi protestază în contra insinuațiunii, că Italia prin războiul vamal ar fi voit să provöce pe Franca. Italia, a spus Grimaldi, nu și-a apërat decât interesele sale. Deputatul Imbriani con-

FOLETONUL „GAZ. TRANSIL.”

Istoria se repetesce.

(Urmare).

După aceste, lastu să urmeze corespondența domnului A. Cosma, din foia „Transilvania”, pe care acuma va înțeleg-o ori și cine și va scie s'o aprețieze după întreaga ei valöre:

O scrisöre din 1842 a episcopului Ioan Lemenyi.

În arhivul vicarial din Șimleu se află o mulțime de acte, scrisori de interes pentru monografia Selagiului, pentru istoria noastră națională și bisericească. Ar fi de dorit, ca acestea studiate să se dea publicității, pentru ca istoriograful să culögă, ca albinele mierea din flor, datele, pe care după înțelegciunea lor le vor judeca de folositoare, pentru suplinirea și întregirea multor lacune, ce se observă în istoria noastră națională și bisericească. Totu așa ar fi a se face și încötu pentru micile archive parochiale. Să se păstreze totu petecul de scrisöre și inscripțiune vechiă, să le studiam cu de-amăruntul, și decât noi nu le scim descifra, s'u nu pëtrundem interesul

lor istoric s'u archeologic, în original s'u în copie, să le comunicăm cu alți bărbați iscusiti, despre cari scim s'u presupunem, că se ocupă, se interesează de lucruri istorice și archeologice. Astfel am pute scäpa de peir multe documente și lucruri prețioase pentru istorie; pe această cale am pute aduna cu încetul la un loc material necesar și la compunerea monografiei Selagiului, a pământului, unde strămoșii, moșii și părinții nostri au îndeplinit atâtea fapte frumoase, din cari am pute și noi să învățăm multe și să ne însuflețim în lupta, ce avem să susținem pentru conservarea și cultivarea nemului nostru.

Pe acest teren voiesc să facu unu prea modest început, profitându de această ocaziune a vë presenta din numitul arhiv vicarial o scrisöre interesantă, ce cu datul din Clușiu 11/30 Martie 1842 episcopul român Ioan Lemenyi a adresat lui Alexandru Sterca Șuluțiu, atunci vicariu al Selagiului.

Textul scrisörei e următorul:

Prea on. în Christos Frate!

Celea de lipsă în rândul limbii naționale venind și dela Capitulu remonstrăție, le-am scris la In. Curte. Noi oredem, că proiectatul articolu nu va zemisi, cu atât mai puțin va putea nasce fiul, de capetele ventose întru atăta dorit. Inșu în țera unguresc în locu de a și dobândi scopul, a făcutu mare inströinare între națiile, cari până acum trăiau ca frații. Eră între aceste peristasuri, ca să putem dobândi naționalu sinod, cu atât mai puțin putem spera, cu câtu Inaltulu Tron pof-tind de aici informația *): aceea nu va fi pãrtinitöre, că și în 1790 au cerut și nu au dobândit.

Încötu se ține de cealaltă parte, acestia mai puternic fiind între sași, în totu tipul ar vë a se linguși la celelalte două nații, numai ca pe Sași să i potă înfrëna întru atăta, câtu era gata suplica la statur, în care era, că

*) Adevărat dela guvernul din Clușiu, unde se adunase în acel an dieta.
Nota Red. „Transil.”

densii doresc a se slăi cu unguri mai mult decât cu Sași, — și încă cu mare emphaș scriind acestea!**)

Multe sunt, care nu le putem pune pe hãrtia, ci le cetesce în inima noastră.

Rugarea către Inaltulu Tron a fost: că noi voim, ca limba unguresc să fiă diplomatică, decât monarhului i-se va vedé folositor, însă că în lucrurile nostre cele dintre noi să o primim a ne îndatori socotim a fi în privirea drepturilor firei, și fiindcă a fostu timp, în care numai servirea bisericească a fostu pe limba străină, — și din acel isvor se trage totu întunecarea, — ne-am rugat, ca să nu ne lase a ne băga întru întunec, când toți doresc lumina; și să nu ne lipsesc de dreptulu firesc, tocmai când dorim, ca să ni-se dea drepturile îndreptt, de care nepãrtinirea vremilor ne-a desbrăcat.

**) Românii conlocuitori cu Sași simțiau nemijlocit numai presiunea, care le venia dela patriciatul săsesc, eră la uniunea politică a Sașilor cu ungurii nu reflectau. Red. „Transil.”

stată, că încetarea războiului vamal nu este destul, ci că trebuie să se scoadă tariful general. Faptul, că Italia voese o convenție, este caracteristic și însemnătatea lui nici decum nu se micșorează prin presupunerea, că și Franța ar fi voită acesta. Proiectul ce s'a depus în cameră nu este o întorcere la calea cea dreaptă și guvernul nu merită pentru aceasta nici o laudă. Politica italiană n'a produsă ură în Franța, ci durere. (Mișcare.) *Pericolul ne amenință din partea Germaniei și nu din partea Franței.* Ministrul *Seismit-Doda* declară hotărât, că încetarea războiului vamal nu este spre paguba, ci spre folosul erarului. A scăde însă tariful general încă nu e la timp, ci trebuie să se aștepte până când se va fi trecut peste cestiunea convenției cu Franța... Ministrul *Crispi* dize, că încetarea războiului vamal a fost un pas politic neînlatrabil, fiindcă *susținerea lui nu s'ar fi unită cu intențiunile noastre de-a continua bunele relațiuni de prietenie și vecinătate cu Franța.* (Mișcare și aprobări în stânga.) Ore pașii noștri fi-vor urmați peste Mont-Cenis? Cu atât mai bine, decât va fi astfel! Er decât speranțele noastre nu se vor împlini, cel puțin vom ști, că nu noi suntem cei vinovați. (Aprobări.) Judecând după principiile și ideile ce domnesc astăzi în Franța, nu ne putem face mari speranțe, fiindcă și Say Leo desaproabă politica convențională. Fiă însă cum va fi, eu vreau să-mi fac datorița și să desviesc din nou stégulul comerțului liber... (Mișcare.) *Ce privește politica noastră, ea nu se poate schimba.* Politica aceasta tinde spre susținerea păcii și nici decum spre apărarea cutărei hegemonii, ceea-ce Italia combate totdeauna. Italia doresce și voese să fiă egală între egal și nici odată nu va apăra poziția excepțională de putere a altui stat. Un manifest al anti-republicanilor brazilieni.

Vicomtele de Ouro-Preto, fostul președinte al consiliului de miniștri, a publicat un manifest, explicând cauzele revoluției din Rio-de-Janeiro. Manifestul face istoricul evenimentelor din Brazilia, începând din ajunul revoluției și arată cu deamănentul bănuielele ce le avusese guvernul, că va isbucni revoluțiune, precum și măsurile ce luase. Dovedește apoi neputința lui de a înăbuși mișcarea, explicând, că guvernul nu avea încredere în soldați și în ofițeri, și că el a fost trădat de toți șefii armatei și ai marinei, între cari se afla și ministrul de război, vicomtele de Maracaju, care e acusat, că dănsul l'a condus la locul unde a fost arestat, adăugând, că se și pregătise un pluton de execuțiune, care să-l împusce, și că a scăpat numai mulțămîntă unor amici devotați, cari l'au luat sub scutul lor.

Manifestul apelă la popor să se manifeste voința în viitoarele alegeri pentru constituantă: d. Ouro-Preto sfătuiesce pe amicii săi să nu renunțe la luptă, mai ales că dănsul și rudeniile sale își vor pune candidatura de deputați.

Guvernul provisoriu a decretat o lege generală de naturalizare, prin care toți străinii din Brazilia sunt declarați cetățeni brazilieni cu începere dela data proclamării Republicei, afară de cei cari vor refusa cetățenia. Toți străinii, cari vor mai sosi, vor fi considerați ca cetățeni ai republicei braziliane după un stagiul de doi ani, și se vor bucura de toate drepturile civile și politice. Sciri din Brazilia spun, că mai mulți soldați de marină, cari n'au vrut să se supună guvernului actual, au fost împușcați cu oficerii cu tot.

Se dize, că Rusia ar fi întrerupt relațiunile diplomatice cu Brazilia. Ministrul plenipotențiar al Braziliei la Petersburg ar fi fost înștiințat, că țarul nu va recunoște nici odată actualul guvern brazilian.

Germanii în Africa.

În una din ultimele lupte ale Germanilor cu șeful arabuș Bușiri ben Salem, acesta fu prins în următoarele împrejurări: Bușiri scăpă din luptă într-un deșert, pe când 30 dintre tovarășii săi fură uciși. Un Arabuș însă îl prinse și îl predete legat maiorului Wissmann, pentru o răsplătă de 10,000 rupii. Bușiri fu judecat de un tribunal militar și în ziua următoare spânzurat. Bușiri, dicit foile germane, ura cumplit pe Germani, pe când de misiunile franceze din Bagamoyo nu se atingea. Ce a putut face pe Bușiri să urască astfel pe Germani, nu se știu foile germane, der tot ele recunosc, că greșelile și purtarea stângace a societății germane-africane au jucat mare rol în acesta, pe când din contră societatea trebuia să caute a și apropia ca aliat pe un om de putere, de acțiune și conștiință de țelul său ca Bușiri, precum a făcut guvernul Congului, care a încheiat tratatul cu Tippo-Tip, un conațional al lui Bușiri, nu-i vorbă mai însemnată și mai vestită, în centrul Africii. Prin acesta guvernul din Congo și-a asigurat influința acestei puternice comerțantă de sclavi și a scăpat astfel de cele mai grele griji.

SCIRILE PILEI.

Restaurarea comitatului Brașov s'a săvârșit ieri, luni. S'au ales totu funcționarii de până acum. La postul de fiscal membrii români au propus să fiă ales cu aclamațiune candidatul d. Ioan Lengeru, der majoritatea care e săsescă, a ales pe fiscalul de până acum.

Îmormântarea deputatului Tomasciuc s'a făcut în Viena, fiind de față ministrul de culte și instrucțiune Dr. Gautsch și mulți deputați și seniori, o deputațiune a universității etc. În biserica gr. or. br. Vasilco rosti o vorbire, în care arată meritele răposatului, apoi vorbi Dr. Plener de mișcă inimile tuturor celor de față și în urmă în numele Românilor vorbi Dr. Onciul. Cununii s'au depus forte multe pe cosciug.

Comitetul „Reuniunii femeilor române” pentru ajutorarea văduvelor sărace din Brașov și Săcele, ales la adunarea generală ordinară din 30 Decembrie a. c., s'a întrunit în 10 Decembrie a. c. și s'a constituit precum urmază: De președintă s'a ales cu unanimitate totu dăma Susana A. Mureșianu, luându-i-se în dreptă considerare multe ostenele și jertfe, făcute pentru înființarea și prosperarea reuniunii acesteia; de vice-președintă d-na Elena G. Ioan; de casieră d-na Victoria Iuga și de cotroloriță d-na Otilia Orghidan. Membre: d-nele Zoe Petrică, Carolina Ciurcu, Agnesă Dușoiu, Elena Săbădeanu, Ecaterina Rădulescu, Maria Furnică și Maria Lupan. Actuar: Ioan Dobrea. Comitetul acesta va lăngă pretractarea agendelor obvenite în ședință a mai decis ca: d-nei Otilia Orghidan și d-șorei Emilia Părvu, care s'au făcut în decursul anului acestuia membre fundatoare, să li-se aducă și pe cale dia-ristică profundă mulțămîntă pentru simțul d-loru cel nobil și plin de caritate creștină.

Sporirea artileriei române. Precum spun unele foi din România, după-ce va intra în vigore noul buget, se vor înființa patru baterii nouă de artilerie.

O aprețiarie. „Sieb. Deutsch. Tageblatt” dela 20 Decembrie publică o dare de seamă dela corespondentul său despre concertul întocmit de d-l Rudolf Lassel la 16 Decembrie în Brașov. Între altele se dize: „În numărul lui Löw „Der Nöck” și al lui Jensen „Am Ufer des Flusses des Manzanar” avurăm ocaziunea să salutăm o nouă aparițiune în cercul artiștilor noștri și ai adeptilor artei. D-l Traian Mureșianu posedă o voce de bariton de o rară frumsețe și plinătate, ce și în München a învățat a-o mănua escelent. Cântarea sa e forte plăcută, puternică și vioasă, așa încât l'ar pute asculta omul ore întregi, fără a avé sentimentul, că ar pute cântărețul ori chiar el însuși, ascultătorul, să obosescă. Fără a trada vre-o anumită „manieră” în cântare, de care, durere, adeseori nici cântăreți de cei mari, nu se feresc, Mureșianu cântă cu forță, ce te răpesc, și cu o predare

fină și plină de gust, și toți câți l'au audiu până acum se întrebă mirați, pentru ce nu și consacra el întreaga sa putere carierei de cântăreț, ci ține atât de morțiu la sculptură.”

Uneltiri kulturegyletiste. Făia kosuthistă din Clușiu dela 19 Decembrie n. serie, că ministrul ung. de comunicațiune a împlinit dorința Kulturegyletului d'a contribui cu bani — nu din punga lui, ci din a naționalităților, din visteria — la susținerea școlii kulturegyletiste din Blașiu și a dispus totodată ca să li-se dea bilete de liberă călătorie pe calea ferată copiilor din prejurul Blașului.

Să se ferescă părinții români d'a căde în cursa kulturegyletistă.

Erăși vepera streină. Lăutarul Marin Preda, numit și Buză, a trimis din Paris o telegramă către rudele sale, prin care desminte scirea, ce se lățise, că ar fi murit. La acesta observă ironic o vepera dela „Rumänischer Lloyd” dela 22 Decembrie: „Natural, că bucuria e generală, fiindcă a rămas conservat lumeni acestu geniu, pentru ca să strălucescă ca stea de întâia mărime pe cerul artistic al României!”

Judecata cotolului. Se știe, că Melchior Farkas, din banii înșelați la loteria din Timișoara, dăruise Kulturegyletului o sumă de 5000 fl. Erariul austriac puse secestru pe această sumă. Judecătoria de cerc ung. din Clușiu a ridicat secestrul pe cuvânt, că partea executore n'a dovedit, că suma respectivă a fost proprietatea lui Farkas, fiindcă nu s'a găsit la el. Tabla regescă a întărit hotărârea judecătorei de cerc din Clușiu. — Se putea altfel?

Censură advocațională. Dela introducerea legii pentru censura de advocați și juđi, se prezentă atăția candidați, încât ei abia după mai multe luni pot fi censurați. Din cauza acesta, dela 1 Ianuarie 1890 vor funcționa două comisii censorătoare.

Industria textilă ung. Ministrul de comerț a încheiat o învoelă cu cunoscuta firmă din Brünn Adolf Löw și fii, în virtutea căreia firma se obligă a ridica cu capitalul de un milion flor. o fabrică de postav, în partea unde va hotărî ministrul. Firma a depus drept garanție, că și va ține obligămintul, suma de 30,000 fl.

Esperiențe triste cu cultivarea tutunului în Ardél au făcut Gabriel Ugron, br. Bela Kemeny și un arăndaș, cari plantaseră tutun în comitatul Odorheiului. La 17 Decembrie a răscumpă-

La care cu atăta mai cu încredințare așteptăm doritul răspuns, cu cât și Sașii au trimis o deputațiune în potrive aceluiași articol.

Care voinde a le face cunoscute frătesce rămănem

Pr. On. Fr. Tale
Clușiu, 11/30 Martie 1842.

de binevoitor în Christos frate
Vlădica Ioan m. p.

Pentru priceperea mai ușoră a acestei scrisori avem să revocăm în memoria luptele, ce și pe acel timp Români sub firma și aripile celor doi episcopi, Ion Lemenyi și Vasiliu Moga, aveau să susțină pentru religiune, limbă și naționalitate.

Începând dela anul 1791 și mai vartos dela 1825 încôce, Ungurenii se ocupau cu ideea, că din justiție și administrațiune eliminând limba latină să o înlocuiescă cu limba maghiară, ba acesta să o introducă și în biserică și în familie. Dieta ungară la 1842 o decretase și mai espreșt enunțând, că peste o an nimeni să nu potă purta diver-

torie politică sau biserică, decât nu va sci limba maghiară.

Feudalii ardeleni, cari când era vorba de apăsarea Românilor, de împedecarea lor în cultură și de persecutarea biserice și a limbii românești, nu numai imitau pe Ungurenii, ci și întreceau, la finea anului 1841 întruniți în dieta dela Clușiu cu mare predilecțiune se ocupau de fuziunea Ardélului cu Ungaria și de introducerea limbii maghiare în viața publică, în școlă și în biserică. Români ardeleni, vedând acel atentat contra vieții lor bisericești și naționali, își ridică glasul și protestază.

Consistoriul din Blașiu, într'unu memoriu clasic, la computerarea căruia multă a contribuit profesorul Sălăgian Simeon Bărnăușiu, arătând la periculul ce amenință instituțiunile bisericești românești și pe poporul român, rogă pe episcopul Lemenyi să se întrepună la Tron, spre a delătura relele ce prin maghiarisare vor feudalii să aducă asupra nămului românesc. Memoriul în cestiune se află însă în arhivul vicarială lângă scrisoarea episcopului, abună-sămă-

trimis dela Blașiu vicariului Șiluluțiu spre orientare și spre a-l împărtași cu Români sălăgian.

Din scrisoarea episcopului imi vine a conchide, că vicariul Șiluluțiu viu s'a interesat de cauză și poțe a și scris episcopului, care prin scrisoarea prezintă voiesce să-l pună în curent cu lucrurile și să-l mângăie, aducându-i la cunoștință, că cauza nu e perdită.

Totu din această scrisoră mai vedem, că Români la anii 1790 și 1842 lucrau, ca să capete „națională sinodă”, der n'au reușit, fiindcă dela guvernă la curtea din Viena nu mergeau „informațiuni partinitore”.

Alt doilea alineat din scrisoră mi se pare, că se referă la împregiurarea, că episcopul gr. or. Vasiliu Moga, perđându și speranța de a pute să emancipeze întreă biserica sa și pe toți credincioșii săi români din Ardél, a cugetat a reuși mai ușor restringându-se deocamdată numai la teritoriul așa numit „pământ săsesc”, „fundus regius”. Episcopul V. Moga, năcăjit până la suflet pentru starea precară a biserice și a credin-

cioșilor săi, numai să și potă ajunge scopul mult dorit, precum dize colega său Lemenyi, nu s'a înfiortă a se „linguși la celelalte două națiuni”, la Unguri și la Săci, dechiarându, că Români gr. or. din fundus regius mai doresc a se slăi cu Ungurii, decât cu Sașii.

Episcopul Lemenyi la începutul anului 1842, când serie vicariului Silvaniei, pare a condamna procedura confratelui său Moga; der ce să veđi, năcăzurile unescă pe omeni și păreri lor divergente. Peste puțin cei doi episcopi români, făcându cauză comună prin o petițiune bine motivată, ceru drepturi civile și confesionale pentru toți Români locuitori cu Sașii în fundus regius. Acuzele rădicate în acel act erau adevărate; însă e altă întrebare, decât a fost bine și oportun a se separa cauza Românilor din săsime de a celorlalți din comitate și a pune în vedere numai nedreptățile ce se făceau Românilor din partea Sașilor și a le retăcea pe cele

*) Istoria Transilvaniei de G. Barțiu I. pag. 624.

rată erariulă tutunului, cu care ocaziune fă-care producătorii a păgubită 100 fl. de jugeră.

Note false de o sută floreni. Deunăci vizitatorul Csaszar din Seghedin dete unui tovarășu al său, Szekeres, două note false de câte 100 fl. ca să le schimbe. Amândoi „cavalerii“ au fost arestați. Csaszar spune, că ar fi găsită banii pe stradă.

Focul. In 18 Decemvre au ars în Barotă patru edificii economice; focul a luat născere într'o șură. In Turda a ars casa țehului măcelarilor cu proviziuni de slănină și de carne; focul a mistuit și coperișul dela grajdul și dela magazinul casei vecine, care e a fiscului.

Trahoma. Până la 15 Decemvre bolnavi de trahomă (bôla egiptenă de ochi) erau în Oprea-Cârțișora 30, în Streja-Cârțișora 23, în Arpașul de Jos 28.

Regaliile Cnașului le-a luat comuna în arândă pe trei ani cu câte 120,000 fl. anual. Comuna le subarândeză. Regalul berei și alți vinului l'a subarendat unei firme jidovesci.

Concurs. Ministrul de agricultură publică concurs de 1000 fl. pentru cea mai bună lucrare despre contabilitatea economică dela țără. Terminul concursului este 31 Iunie 1891.

Nași țigani. Deunăci a fost un botez într'o familie de frunte din Barotă, la care au fost nași nisce țigani. In timpul ospetului nașii, țiganul și țigancă, serviră pe meseni. In acel ținut se crede, dice „Kolozsvár“, că copiii botezați de țigan devin fericiți.

Starea învățământului secundar în Ardeal, Bănat și Țera unghurească.

In anul școlar trecut au fost, precum arată raportul ministrului ung. de instrucțiune, 180 de școle secundare, anume 151 gimnasii și 29 școle reale. Dintre acestea trei n'au avut drept de publicitate, 91 de gimnasii au fost cu 8 clase, 42 cu 4 clase și 16 cu 6 clase. Școle reale au fost 22 cu 8 clase și 5 cu 4 clase.

Dintre cele 177 de școle secundare publice, 120 au avut ca limbă de instrucțiune pe cea maghiară, în 39 s'a făcută instrucțiunea în mai multe limbi, ér în 11 s'a propus în limba maghiară numai literatura și istoria literaturii maghiare.

Numărul elevilor în școlele secundare a fost la finea anului: 39.918, după

ce 3107 au părăsit institutele în decursul anului. Dintre cei dintâi, 33.255 au cercetat gimnasii, ér 6563 școlele reale, Studenți privați au fost: în gimnasii 753, în școlele reale 96. Didactru au plătit: în gimnasii 26,604, în școlele reale. 5079. Liberați de didactru au fost 6462 de tot, 1773 în parte.

După naționalitate au fost:

Maghiari	24165	in gim.	4322	in reale	71.3%
Germani	4476	„	1809	„	15.7%
Români	2243	„	213	„	6.2%
Italiani	115	„	5	„	0.3%
Slovaci	1451	„	91	„	3.8%
Sërbo-Croați	722	„	88	„	2.0%
Ruteni	96	„	1	„	0.2%
Diferiți	87	„	31	„	0.3%

Ca obiecte extraordinare s'au propus: Limba latină în 23 școle reale la 246 elevi. Limba franceză în 72 gimnasii la 1472 elevi. Limba engleză în 2 gimnasii și 1 școlă reală la 41 elevi. Limba română în 10 gimnasii și 4 școle reale; limba slovacă în 3 gimnasii; cea ruteană în 4 gimnasii; cea croată în 2 gimnasii; cea armenescă în 2 gimnasii; cea serbescă în 5 gimnasii.

Examenul de maturitate l'au depus 2322 elevi și au fost respinși 375. Numărul profesorilor a fost 2862, dintre cari 2557 (89%) cu calificațiunea prescristă.

Capitalul, din care se susțin aceste institute, împreună cu clădirile și mobilierul lor, reprezintă suma de 24.7 milioane, din care 21.7 milioane gimnasiile și 3 milioane școlele reale. Din această sumă 6.5 mil. vin asupra institutelor statului, 7.3 mil. asupra celor de sub conducerea statului, 0.5 mil. asupra celor confesionale gr. or., 7.5 mil. asupra celor reformate și 0.2 mil. asupra celor unitare.

Capitalul fondurilor de studii, de aprovizionare, stipendii etc., ale universității săsesci, ale celor grănițesci etc., calculat după venitul lor à 5%, dă suma de 44 milioane. Prin urmare întregul capitalul școlilor secundare din Ungaria face 68.7 milioane.

Venitele, respective cheltuelile acestui capital au fost 4,798.000 fl., din care 3,816,400 fl. s'au folosit în gimnasii și 981.600 în școlele reale. Din didactru au încurs 583.179 fl. v. a.

E de observat, că între școlarii maghiari sunt socotiți și jidovii și cei de altă naționalitate, maghiarizați, cum e în Zips, între Slovaci, în Săcuime.

Dare de sémă.

Căpușul de Câmpia, 12 Decemvre 1889. (Fine.)

Gr. Bozac 2 fl., N. Albon 2 fl., Ioan Boeriu 2 fl., Ioan Sengeli 4 fl., Stef. Bota 1 fl., Nic. Porav 1 fl., Ion Némțu 1 fl., Al. Viciu 2 fl., Nettu Tatu 1 fl., Vas. Dragoș 1 fl., Ales. Voda 2 fl., Andreiu Voda 2 fl. Anica Adreșianu

cu multă mai numeroase și mai asupritore din comitatele feudali?

A. Cosma.

Ideea, de a protesta în contra acelu articulu de lege și de a ruga pe marele principe al Ardealului, să nu îl sancționeze, a eșit din sufletul și din condeiul vicariului Șuluțiu. El a scris capitulului din Blășiu și episcopului, apoi tuturor protopopilor, uniți, neuniți, despre care scia, că e om de nădejde. Eram băiat de 15 ani, imi aduc bine aminte de „epistolele volante“ — pe acest timp telegraful nu era cunoscut; poștarii cei mai sprinteni erau Țigani, cu cartea în straiță. —

O epistolă a vicariului Șuluțiu către protopopul greco-or. Ighianu, din Ofenbaia, termina astfel:

„Când ni-se va smulge limba din gură, are să curgă multă sânge. Ce dicit frate „Ighiane?“ Era o agitațiune atât de teribilă, încât nu e mirare, decât însași dieta s'a pus pe grijă. Și grija a fost cu atâta mai legitimată, căci semne înverdate prevestean o furtună, ce era să erumpă din munții apuseni, pentru eli-

berarea poporului din jugul de sclăviă.

Domne ce bine era, decât nobilimea ar fi consultat și ar fi urmat sublimul sfat al lui Schiller:

„Fürchte den Slaven wenn er seine Ketten bricht.
„Zittere vor dem freien Menschen nicht.

Urmarea fù, că acel art. de lege n'a primit sancțiunea domnitorului.

Cu toate acestea, réu a făcut episcopul Lemeni, că nu a primit și a doua parte a propuneri vicariului Șuluțiu: De a se pune în înțelegere cu episcopul gr. or. Moga, pentru esoperarea unui *congres național*; s'ar fi pusă basă solidarității naționale încă de pe acel timp. Că „Memoriul“ consistențiu încă se află lângă epistola episcopului, e natural, eu așa sciu, că Vicariul Șuluțiu a trimis însuși un proiect de „Memoriu“ la Blășiu.

Trimis-i s'a acel proiect, séu altul prelucrat în Blășiu, nu sciu. La totu casul ar fi de dorit, ca să se publice. (Va urma.)

2 fl., Stef. Boroș 2 fl., Sim. Pop 2 fl., Nic. Hârșian 2 fl., Iac. Macaveiu 1 fl., Amalia Maior 1 fl., Ioan Varhegi 2 fl., Iuliu Deac 1 fl., Emiliu Cornoș Alexandrescu 1 fl., Vas. Moga 2 fl., Corneliu Codarcea 1 fl., Szekely Miklos 1 fl., Ioan Boeriu 1 fl., Emanoil Ordeanu 1 fl., Maximilian Codarcea 2 fl., Teod. Moga 2 fl., Véd. Sandor 2 fl., Vas. Vlasa 2 fl., Al. Farkasiu 1 fl., Ince Antal 1 fl., Ioan Elecheș 1 fl., Panf. Podoba 2 fl., Filip Feneșian 2 fl., Eugeniu Pățăcean 1 fl., Petru Nirăstent 1 fl., Vicențiu Nemeș 1 fl., Ilie Hirean 1 fl., Laurian Voda 1 fl., Andronic Vaideanu 1 fl., Alesandru Maior 2 fl., Alexiu Viciu 2 fl., Aurelia Maior 2 fl., Katana Mozsi 2 fl., Száva Lajos 1 fl., Dr. Ioan Raț 3 fl., Onoriu Tilea 1 fl., Sandor Pál 2 fl., Dionisiu Simon 5 fl.

III. După petrecere: Nicolau Todoran 2 fl., Ioan Căpălean 1 fl., Grois Otto 1 fl., Berkovics Iozsef 1 fl. Suma 160 fl.

Spese: 1000 invitări 7 fl., timbre pe 700 invitări 14 fl.; epistole, corespondențe, timbre pentru România și străinătate 2 fl. Programa teatrului și ordinea de joc 6 fl. 50 cr. Taxa și portul vestimentelor călășeresci 8 fl. Scânduri și lețe la bină 6 fl. Aducerea acestora în două rânduri 4 fl. Cuie mari și mici 2 fl. 50 cr. Materia de trăs bina 7 fl. Iluminarea (lumină, petroleu, lămpione etc.) 5 fl. Umplerea cu pământ și bătuirea localității de teatru 5 fl. Peruca, colorii etc. la teatraliști 3 fl. 50 cr. Musicanților 30 fl. Spese cu ajustarea localităților pentru otelieri 2 fl. Transportarea otelierului cu toate ale sale 6 fl. Spese cu musicanții și tinerimea (măncare și beaură noptea) 13 fl. 89 cr. Gratiunea a 13 bilete la banchet 15 fl. 61 cr. Măestrilor, cari au făcut bina 1 fl. Renovarea sticlei la două tablouri 1 fl. Suma 140 fl. v. a.

Au rămas deci 20 fl. v. a. venit curat, din cari 10 fl. v. a. s'au trimis încă în luna lui Iulie a. c. la adresa Iuliu Vlăduțiu în Turda pentru a se înainta la fondul Asociațiunei, ér ceilalți s'au străpus în casa fondului bisericesc gr. cat. al Căpușului de Câmpia.

In fine subscrișii și țin de o plăcută datorință a mulțami st. publică ce a alergat și a binevoit a contribui la reușita petreceri desu amintite.

Basilii Suciu fostu președinte. Basilii Turcu fostu secretar. Romulu S. Ordeanu fostu cassaru.

TELEGRAMELE „GAZ. TRANS“.

(Serviciul biuroului de coresp. din Pesta.)

Berlin, 24 Decemvre. Impăratul s'a restaurat. — In curendă reîncepă desbaterile asupra legii socialiste.

Roma, 24 Decemvre. Senatul a primit desființarea tarifului autonom în contra Francei. — Printr'un decret se disolvă consiliul comunal din Terni pentru demonstrațiunii irredentiste.

Sofia, 24 Decemvre. Sobrania a votat bugetul ministerului de esterne.

Bucuresci, 24 Decemvre. Pressa conservatorilor bătrâni protesteză, că în puterea noului proiect de justiție se pronunță sentințele în numele regelui.

Charleroi, 24 Decemvre. Greva lucrătorilor din minele de cărbuni a crescut în mod însemnat.

Sibiu, 24 Decemvre. Influența s'a ivit între soldații regimentului 32 de infanteria, dintre cari 77 s'au bolnavit.

DIVERSE.

Esecutat în Paris. In Joia trecută a fost decapitat în Paris renumitul ucigaș *Caps*, care deja în state de 14 ani a comis un omor și care numai în primăvera trecută și-a împușcat amanta. Public n'a fost numeros, din cauza frigului. Osinditul presimția, că i-se apropiă ciasul cel din urmă. După miezul nopții s'a sculat, s'a îmbrăcat și aștepta să viă să-l ducă la locul de esecutare. Dér când vedu, că nici la 7 ore nu se deschide ușa, Caps se trânti érași pe așternutul său. După câte-va minute însă întră la el comisia judecă-

torască, care'l avisă, că rugarea lui de grațiere i-s'a respins și că i-s'a apropiat ora pedepsei. El se lăsă cu blândete să i-se lege mânil cu curele. Pe umerii lui goli fi aruncară o manta neagră, ca să nu suferă de frig. Osinditul n'a voit să primescă pe preot, l'a rugat numai să-i sêrute părinți în locul lui, béu apoi trei pahare de rum și plecă cu pași gravi de-alungul coridorelor. Când s'a deschis pórta și a vedut butucul pe care avea să-și plece capul, îngălbeni grozav, dér nu șovăi, ci plecă curagios spre treptele locului de osindă. Preotul îi mai arată odată crucea cu Christos răstignit, dér el își întorse capul. După câte-va minute capul lui Caps era despărțit de corp.

Păziți copii. Mare nenorocire s'a întâmplat cu nisce copii în orașul Detroit din America. In școlă de acolo se adunaseră mai mulți copii, ca să gătescă cu cântece și voiă bună pomul Crăciunului. Câțiva dintre ei se îmbrăcară ca ângeri, ér unul, apropiându-se de o luminare a pomului, i-se aprinseră vestimintele și flacărele i-au cuprins întreg corpul, așa încât n'a fost chip de mântuire. Ceilalți băieți înspăimântați, vrând să stingă flăcările ce eșiau din hainele soțului lor, au fost cuprinși și ei de foc și astfel, născându-se o confușiă grozavă, mai mulți dintre ei arseră așa de réu, încât peste puțină vreme muriră. Ceilalți au scăpat cu rane grele. — Avertiment pentru cei cari gătesc pom de Crăciun, ca să fă cu pază.

Necrolog.

Subscrișii cu profundă durere aducem la cunosință regretabila încetare din viață a multu iubitelui nostru fiu, frate, cumnat și nepot: **Silviu Stanciu**, ascultător de drepturi în anul al III, în etate de 23 de ani, întâmplat astăzi la 2 1/2 ore p. m., împărțit fiind cu ss. sacramele ale muribunților. Rămășițele pământesci ale decedatului în Domnul s'au aședat în cimiteriul gr. or. din Deva la 7/19 Decemvre a. c. la 3 ore p. m.

Deva, la 5/17 Decemvre 1889.

Petru Stanciu, tată. Laurențiu, Amalia m. Cordea, Aurelia, Virginia, Livia, frați. Petru Cordea, Raveca Stanciu, Maria Stanciu, cumnați. Nicolau Pop, Iosif Pop, Rosa Pop m. Miclea, Elisabeta Pop, Valeria P. m. Radeșiu, moșu, unchiu și mătuși.

Cursul pieței Brașov

din 24 Decemvre st. n. 1889.

Bancnote românesce	Cump.	9.21	Vând.	9.23
Argint românesc	„	9.15	„	9.20
Napoleon-d'ori	„	9.28	„	9.31
Lire turcesce	„	10.56	„	10.61
Imperiali	„	9.53	„	9.63
Galbini	„	5.50	„	5.60
Scris. fonc. „Albina“	6%	101.—	„	—
„	5%	98.50	„	99.—
Ruble rusesce	„	1.24—	„	1.25—
Mărci germane	„	57.50	„	57.80
Discontul	6—8%	pe an.	„	„

Cursul la bursa de Viena

din 23 Decemvre st. n. 1889.

Renta de aur 4%	100.60
Renta de hârtă 5%	98.10
Imprumutul căilor ferate ungare	—
aur	119.20
dto argint	—
Amortisarea datoriei căilor ferate de ostu ungare (1-ma emisiune)	99.80
Amortisarea datoriei căilor ferate de ostu ungare (2-a emisiune)	—
Amortisarea datoriei căilor ferate de ostu ungare (3-a emisiune)	111.—
Bonuri rurale ungare	88.—
Bonuri croato-slavone	105.—
Despăgubirea pentru dijma de vin unguresc	99.—
Imprumutul cu premiul unguresc	136.75
Losurile pentru regularea Tisei și Seghedinului	127.25
Renta de hârtă austriacă	86.35
Renta de argint austriacă	86.85
Renta de aur austriacă	103.20
Losuri din 1860	138.75
Acțiunile băncii austro-ungare	914.10
Acțiunile băncii de credit ungar.	316.20
Acțiunile băncii de credit austr.	—
Galben împărătesc	5.55
Napoleon-d'ori	9.30
Mărci 100 imp. germane	57.55
Londra 10 Livres sterlinge	117.20

Editor și Redactor responsabil: **Dr. Aurel Mureșianu.**

„ALBINA“

Institutul de creditu și de economii
FILIALA BRAȘOVU

primesce în comisiune efectuarea de plăți și încasări atât în interiorul țerei cât și în străinătate.

Cumpără, vinde și amănțează monete, efecte și cupone, dă însași séu îngrijește cecuri, asigurate etc. și se recomandă în deosebi pentru executarea în comisiune a ori-cărei transacțiuni de bancă în România.

Informațiuni mai de aproape se pot lua zilnic în biroul institutului, piața No. 90, dela 8—2 ore d. a.

Anunț de licitațiune

In urma edictului Nru 7431/1889 tkvi a oficiului cărților funduare din Brașov, se vor vinde în licitațiune publică, ce se va ținea la 31 Decembre 1889 st. n. ante ameză 9 ore în localul oficiului cărților funduare din locu, casele eređilor după Stefanu Sotiru, aflătoare în strada „Farcóei“ sub Nru. conscripțiunei 61 inscrise în cărțile funduare a Brașovului foia Nru. 3888 A+Nru ord. 1. Nrii topogr. 2239, 2240, 2241, 2242 — în care sunt așezate localitățile de oficiu a tribunalului reg., a cărților funduare și a judecătoriei reg. cercuală — pre lângă prețulu esclamării de 50,736 fl.

Acésta se aduce la cunoscința doritorilor de a cumpăra cu acea observare, că sunt obligați a depune unu vadiu de 10% a prețulu esclamării de 50,736 fl., adică 5073 fl. 60 cr.; mai departe cumcă realitățile se vor vinde plus-oferentulu și sub prețulu de esclamare și cumcă o parte însemnată a prețulu de cumpărare se va putea eventualu intabula pre realitățile cumpărate.

FARMACIA
I. PSERHOFER
VIENA, Singerstrasse Nr. 15
la „Goldenen Reichsapfel“.

Pilule pentru curățirea sângelui, mai înainte numite „Pilule universale“, merită cu totu dreptulu numirea din urmă, de ore-ce în realitate sunt multe bóle, la cari aceste pilule au doveditu efectulu lor în adevérul escelent.

De mai multe decenii sunt aceste pilule lăpate pretutindenea, de mulți medici prescise și puține familii se voru afla, la cari aru lipsi o mică provisiune din acestu medicamentu de casă escelent.

Din aceste pilule costă: 1 cutiă cu 15 pilule 21 cr., 1 sulu cu 6 cutii 1 fl. 5 cr., la trimitere nefrancate cu rambursă 1 fl. 10 cr.

Trimițendu-se prețulu înainte costă dinpreună cu espedarea francată. 1 sulu cu pilule 1 fl. 25 cr., 2 suluri 2 fl. 30 cr., 3 suluri 3 fl. 35 cr., 4 suluri 4 fl. 40 cr., 5 suluri 5 fl. 20 cr., 10 suluri 9 fl. 20 cr. — (Mai puțin de unu sulu nu se póte trimite.)

Se face rugarea espresă de a cere pilulele pentru curățirea sângelui anume ale lui I. Pserhofer și de a observa la aceea, ca etichetele de pe capaculu flă-cărei cutii sé fie provégute cu subsemnătura I. PSERHOFER, care se află și pe instrucțiune în colóre roșiă.

Balsamú în contra degerătorei de I. Pserhofer, 1 borcanelu 40 cr., cu trimiterea francată 65 cr.

Suculu-Spitzwegerich, în contra catarului, răgușelei, tusei spasmodice etc. 1 sticlută 50 cr.

Alifiă americană în contra durerilor rheumatice, 1 fl. 20 cr.

Prafú în contra asudării picioarelorú, prețulu unei cutii 50 cr., cu trimiterea francată 75 cr.

Balsamú în contra gușilorú, 1 sticlută 40 cr., cu trimiterea francată 65 cr.

Esență de vieță (Picăturile de Praga), pentru stomachu stricatu, contra nemisturei etc. etc. 1 sticlută 22 cr.

Minunatulú balsamú englezescú. 1 sticlă 50 cr., 1 sticlută mică 12 cr.

Prafuri în contra tusei etc. (Fiacerpulver) 1 cutiă 35 cr., cu trimiterea francată 60 cr.

Pomada-Tanochininú de I. Pserhofer, celú mai bunu mijlocu pentru creșterea părului. Un borcanu 2 fl.

Plastru-universalú, de profesór Steudel, medicamentu de casă pentru rani, bube etc. 1 borcanu 50 cr., cu trimiterea francată 75 cr.

Sare-universală de curățeniă, de A. W. Bulrich. Unu medicamentu escelentú contra tuturorú urmărilor misturei stricate. 1 pachetu 1 fl.

Afară de preparatele aci numite se mai află tóte specialitățile farmaceutice indigene și streine, anunțate prin tóte diarele austriace, și la casu, când unele din aceste specii nu s'arú afla în depositu, se voru procura la cerere cu promptitudine și câtú se póte de efitin.

Trimiterea cu poșta se efectuează grabnicu, fiindu prețulu trimisú înainte, comande mai mari se efectuează și cu rambursă.

Trimițendu-se prețulu înainte, (mai bine cu mandatú postalú) portul este mai efitinú, ca cu rambursă.

Mersulú trenurilorú

pe liniile orientale ale căii ferate de statú r. u. valabilú din 1 Octomvrie 1889.

Budapesta—Predealú				Predealú—Budapesta				B.-Pesta-Aradú-Teiuș				Teiuș-Aradú-B.-Pesta				Copșa-mică—Sibiu			
Trenú accele- ratú	Trenú accele- ratú	Trenú omni- bus	Tren de per- sone	Trenú accele- ratú	Trenú omni- bus	Trenú accele- ratú	Tren de per- sone	Trenú omni- bus	Trenú de pers.	Trenú de pers.	Trenú de pers.	Trenú mixt	Trenú de pers.	Trenú mixt	Copșa-mică				
Viena	3.40	8.—	8.—	Bucuresei	7.35	4.40	Viena	11.—	3.40	Teiuș	11.24	3.—	1.42	Copșa-mică	2.05	4.35			
Budapesta	9.20	2.—	3.10	Predealú	12.50	9.12	Budapesta	7.40	9.30	Alba-Iulia	11.59	3.34	2.32	Șeica mare	2.38	5.05			
Szolnok	11.18	4.05	7.22	Timișú	1.19	9.41	Szolnok	10.42	12.38	Vințulu de josú	12.30	4.10		Lómneșu	3.22	5.46			
P. Ladány	12.57	5.46	5.52	Brașovú	1.55	10.17	Aradú	3.53	5.36	Șibotu	1.01	4.43		Ocna	3.46	6.17			
Oradea-mare	2.22	7.01	8.46	Feldióra	2.15	4.54		2.17	4.29	Orăștia	1.32	5.13		Sibiu	4.18	6.40			
Várad-Velencez	2.30	7.11	9.18	Apața	2.47	5.37		2.37	4.41	Simeria (Piski)	2.03	5.47		Sibiu-Copșa-mică					
Fugyi-Vásárheli			9.27	Ágostonfalva		6.15		3.09	5.05	Deva	2.52	6.27		Sibiu	9.10	9.50			
Mező-Telegd	3.—	7.41	10.21	Homorodú	3.56	7.31		3.37	5.17	Branicica	3.23	6.54		Ocna	9.37	10.14			
Rév	3.31	8.16	11.38	Hașfaléu		9.09		4.05	5.17	Ilia	3.55	7.20		Lómneșu	10.05	10.40			
Bratea			12.16	Sighișóra	5.28	9.33		4.27	5.38	Gurasada	4.08	7.32		Șeica mare	10.40	11.10			
Bucia			12.54	Elisabetopole	5.57	10.02			6.05	Zamú	4.44	8.03		Copșa-mică	11.09	11.35			
Ciucia	4.24	9.05	1.57	Mediașu	6.19	11.04			6.23	Soborșinu	5.30	8.38		Cucerdea - Oșorheiu-Reghinulú săsescú					
Huiedin	4.52	9.35	3.11	Copșa mică		11.24			6.27	Bérvava	6.27	9.27		Cucerdea	3.05	10.20	3.25		
Stana			3.40	Micăsasa		11.39			6.43	Zamú	6.47	9.46		Cheța	3.35	10.50	3.58		
Aghiriș			4.15	Blașiú	7.09	12.30			6.55	Soborșinu	6.47	9.46		Ludoșu	3.51	11.11	4.15		
Ghirbău			4.36	Craciunelú		12.45			7.15	Radna-Lipova	7.28	10.20	5.35	M.-Bogata	4.06	11.20	4.41		
Nădășei	5.49	10.35	4.58	Teiușú	7.42	1.13			7.15	Paulișu	7.43	10.34	6.01	Iernutú	4.43	11.57	5.28		
Clușiú	6.14	11.02	5.26	Aiudú	8.05	2.23			7.31	Gyorok	7.59	10.50	6.44	Sânpaulu	4.58	12.12	5.44		
Apahida			6.24	Vințulu de susú		2.48			7.31	Ilia	8.28	11.16	7.25	Mirașteu	5.21	12.36	6.08		
Ghiriș	7.28	12.44	6.56	Uióra		2.56			7.31	Gurasada	8.42	11.30	7.44	Oșorheiu	5.40	12.55	6.27		
Cucerdea	7.52	1.27	7.15	Cucerdea	8.32	3.14			7.31	Zamú	8.42	11.30	7.44	Reghinulú sás.	6.—	7.—			
Uióra			7.48	Ghirișú	9.—	4.01			7.31	Szolnok	9.20	12.05							
Vințulu de susú			7.48	Apahida	10.19	5.28			7.31	Radna-Lipova	9.20	12.05							
Aiud	8.21	2.07	7.48	Clușiú	10.21	5.56			7.31	Paulișu	9.20	12.05							
Teiușú	8.38	2.26	7.48		10.41	6.45			7.31	Gyorok	9.20	12.05							
Craciunelú			7.48	Nădășelú		7.06			7.31	Ilia	9.20	12.05							
Blașiú	9.18	3.24	7.48	Gíhrbău		7.22			7.31	Aradú	9.20	12.05							
Micăsasa			7.48	Aghireșu		7.37			7.31	Banița	9.20	12.05							
Copșa mică			7.48	Stana		8.03			7.31	Pui	9.20	12.05							
Mediașú	10.08	4.39	7.48	B. Huiedin	11.54	8.24			7.31	Crivadia	9.20	12.05							
Elisabetopole	10.32	5. 1	7.48	Ciucia	12.24	9.04			7.31	Banița	9.20	12.05							
Sighișóra	11.07	5. 5	7.48	Bucia		9.20			7.31	Petroșeni	9.20	12.05							
Hașfaléu			7.48	Bratea		9.37			7.31		9.20	12.05							
Homorodú	12.31	7.32	7.48	Rév	1.03	9.55	2.—	7.51			9.20	12.05							
Ágostonfalva			7.48	Mező-Telegd	1.29	10.20	3.04	8.17			9.20	12.05							
Apața			7.48	Fugyi-Vásárheli		10.47	3.36				9.20	12.05							
Feldióra	1.20	9.06	7.48	Várad-Velencez		10.57	3.52				9.20	12.05							
	1.40	9.45	7.48	Oradea-mare		11.04	4.03	8.42			9.20	12.05							
Brașovú	2.14		7.48	P. Ladány	2.04	11.19	4.47	8.47			9.20	12.05							
	2.34		7.48	Szolnok	3.20	1.19	7.30	10.08			9.20	12.05							
Timișú	3.17		7.48	Budapesta	5.—	3.31	11.51	11.51			9.20	12.05							
Predealú	3.40		7.48		7.15	6.30	9.55	1.55			9.20	12.05							
Bucuresei	9.30		7.48	Viena	1.40	1.40		7.15			9.20	12.05							

Notă: Numerii incuadrați cu linii gróse însemnăză orele de nópte.